

C. Het nieuwe calvinisme, de calvinistische opleving in Amerika

De laatste vijftien tot twintig jaar is het calvinisme in Amerika aan een gestage opmars bezig. Deze beweging wordt wel "New Calvinism" genoemd. Enkele van de voormannen zijn John Piper, J.C. Sproul, Marc Driscoll, Tim Keller, Paul Washer, A. Mohler, John MacArthur. Het zijn vijfpuntscalvinisten, vaak van het inconsequente type. Piper gelooft bijvoorbeeld in de dubbele predestinatie (het dectretum horribili), terwijl hij toch beweert dat God alle mensen liefheeft¹.

De nieuwe calvinisten zijn veel agressiever in het uitdragen van de calvinistische leer dan de oudere calvinisten. Daarbij richten zij zich in het bijzonder op de evangelische christenen! Het zijn calvinisten met een missie. Ze zien het als hun missie om de evangelische beweging te redden van oppervlakkigheid en ondergang door het uitdragen van het calvinisme.

1. Hun analyse van de situatie

(1) Zij zien de uitwassen in de evangelische en de charismatische beweging. Zoals bijvoorbeeld de "doelgericht leven" beweging van Rick Warren, met zijn 'alleen positief' boodschap en het gebruik van marketingtechnieken. Het gevolg is veel oppervlakkigheid en het afvlakken van de boodschap van de Bijbel. In de charismatische beweging is er bijvoorbeeld de ontsporing van het welvaartsevangelie van de word-faith beweging.

(2) De nieuwe calvinisten onderkennen niet dat het ontsporingen zijn. Ze denken dat dit de evangelische beweging is. En dat dit het gevolg is van de evangelische leer in het algemeen en in het bijzonder van de evangelische leer over hoe je christen wordt.

(3) Ze zien wat er misgaat en ze denken dat ze in het vijfpuntscalvinisme het antwoord op de oppervlakkigheid in evangelische en pinksterkring hebben. Daarom zijn ze gericht bezig met het uitdragen van het calvinisme in de evangelische beweging.

Daarbij volgen ze deze tactiek: Wijzen op oppervlakkigheid en dan zeggen: "Dat is de evangelische beweging, het komt door de evangelische leer. Stap er uit, stap over naar het calvinisme."

De calvinisten maken twee fouten. De eerste is dat ze ontspoorde delen van de evangelische beweging voorstellen als de evangelische beweging. De tweede is dat het antwoord op de ontsporing van de evangelische beweging niet ligt in het omarmen van het calvinisme. De Bijbelse oplossing is een terugkeer naar de traditionele evangelische leer. Zoals die bijvoorbeeld vroeger op de Bijbelschool in Brussel (Herverlee) werd onderwezen. En ook op de evangelische Bijbelschool in Doorn/Veenendaal. Waaronder het prediken van de noodzaak van de bekering. En van de noodzaak van de heiliging en afscheiding van de wereld. Plus de oproep tot toewijding. De evangelische beweging in de jaren zestig en zeventig was krachtig. Voor de kern van de boodschap van de evangelische beweging, zie bijvoorbeeld deze site www.honderdbijbelstudies.nl.

2. Groei door overgang van evangelische mensen

De voornaamste groei van de beweging van het nieuwe calvinisme komt niet door de bekering van ongelovige mensen. Het komt doordat al bekeerde evangelische mensen overgaan tot het calvinisme. Ook John Piper en Paul Washer waren al bekeerd toen ze tot het calvinisme overgingen.

---

¹ Voor meer uitleg over het inconsequente calvinisme, zie bijlage E.

3. Het tekort schieten van de evangelische leiders

De laatste decennia komt er een toenemende stroom van calvinistische literatuur op de evangelische gelovigen af. De boodschap wordt ook via het internet, onder meer door video boodschappen, verspreid.

Mensen als Piper en Sproul hebben zich gespecialiseerd in het uitdragen van het calvinisme onder evangelische gelovigen. Ze zijn bedreven in het verdedigen van het calvinisme. Ze kennen alle redeneringen en (gekunstelde) exegeses die het calvinisme van oudsher gebruikt. En ze zijn in staat om hun standpunt helder over te brengen. Communicatief en didactisch zijn ze erg goed. Bovendien doen ze het calvinisme mooier voor dan het is. Ze geloven dat God van eeuwigheid mensen heeft bestemd voor de hel. Mensen die nooit een werkelijke kans zullen krijgen om zich te bekeren². En ondanks dat, beweren ze toch met grote onbeschaamdheid dat God alle mensen liefheeft.

De evangelische leiders hebben geen of onvoldoende weerwoord gegeven. Ze hebben daardoor de evangelische gelovigen niet gewapend tegen de dwalingen van het calvinisme. Het gevolg is dat reeds vele evangelische gelovigen in de strik van het calvinisme vast zijn geraakt.

4. De bekering van John Piper tot het calvinisme

Zoals gezegd, ook John Piper was al een evangelische gelovige voordat hij zich tot het calvinisme bekeerde. Piper heeft zelf in een interview vertelt hoe hij tot die stap is gekomen. Hieronder volgt een deel van het interview. Eerst komt het Engelse origineel, dan volgt een vertaling in het Nederlands. De onderstreping is van mij.

"So when I went to college and began to hear people give a framework to this (Calvinism). I revolted against the sovereignty of God ..... When I arrived at Fuller Seminary, I took a class on systematic theology with James Morgan ... and another with Dan Fuller on hermeneutics. And coming from both sides - theology and exegesis - I was feeling myself absolutely cornered by the evidences of God's sovereignty in the Bible .... I would put my face in my hands in my room, and I would just cry because my world was coming apart. I just couldn't figure anything out .... But at the end of James Morgan's theology class, I wrote in a blue book: "Romans 9 is like a tiger going around devouring free-willers like me" and it did".

(De Bron: "An Interview with Piper", eds. Piper and Taylor, *Suffering and the Sovereignty of God*, Wheaton, IL: Crossway, 2006, 220-221.)

De vertaling: "Ik ging naar 'college' en daar hoorde ik voor het eerst mensen die een geraamte aan het calvinisme gaven. Mensen die het calvinisme ordelijk uitlegden en onderbouwden. Ik rebelleerde tegen de soevereiniteit van God .... Toen ik arriveerde op het Fuller Seminary volgde ik een klas over systematische theologie van James Morgan ... en een andere klas van Dan Fuller over hermeneutiek. Het kwam van beide kanten - vanuit de theologie en vanuit de exegese. Met als gevolg dat ik mezelf volledig in de hoek gedreven voelde door de bewijzen voor de soevereiniteit van God in de Bijbel ... In die tijd zat ik geregeld met mijn hoofd in mijn handen en hilde ik omdat mijn wereld in elkaar aan het storten was. Ik kon het

---

² Het besluit der verkiezing en verwerping waar de Dordtse Leerregels over spreken. Hoofdstuk 1, deel I, artikel 6.

gewoonweg niet op een rij krijgen ... Maar aan het einde van de theologie cursus van James Morgan schreef ik in een schrift: "Romeinen 9 is als een tijger die rondgaat om mensen zoals ik, die in de vrije wil geloven, te verslinden" en dat deed het ook met mij ...".

Wat een aangrijpend verhaal. Piper op zijn kamer die geen antwoord heeft op de calvinistische aanslagen op zijn evangelisch geloof. Het was een ongelijke strijd. Twee hoogleraren tegen een eerstejaars student. Een student die blijkbaar niet toegerust was en die ook geen verdediging van het evangelische standpunt kende. Een verdediging op voldoende niveau. Het gevolg was dat zijn wereld in elkaar stortte. Hij kon er geen weerstand aan bieden. Ik kan me goed voorstellen dat je huilt, als je jezelf genoodzaakt voelt om onder meer Calvijn met zijn decretum horribili³ te aanvaarden. Je verliest de bewogen Bijbelse God, die alle mensen werkelijk liefheeft en verlangt naar hun behoud. De God die zijn Zoon voor alle mensen heeft gegeven en die ieder mens een kans geeft om behouden te worden. En je krijgt er de calvinistische God voor terug die sommige mensen liefheeft en de anderen haat. Een God van willekeur, want Hij kiest willekeurig sommige mensen uit en anderen verwerpt Hij, niet om een reden in die mensen zelf, maar omdat Hij er een welbehagen in heeft om dat te doen. Je kunt Johannes 3:16 niet meer nemen zoals het er staat. Voortaan moet je lezen "*Alzo lief heeft God 'de wereld van de uitverkoren' gehad dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft opdat een ieder aan wie het God behaagt het geloof te schenken niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe.*"

(Even tussen door, in hoofdstuk 7 van deze studie wordt een niet-calvinistische uitleg gegeven van Romeinen 9. Zie ook de hoofdstukken 6 en 8.)

(5) Ook in Nederland dring het calvinisme door in evangelische kring

Ik kom het in toenemende mate tegen. Ik geef enkele voorbeelden.

Mijn oud-voorganger van de plaatselijke baptistengemeente

Op internet vond ik een preek van hem, waarin hij de vijf Dordtse Leerregels verkondigde. Een broeder die recent een Bijbelstudie van hem bezocht, vertelde dat mijn oud-voorganger daar het bekende scholastische verhaal over 'Gods wil des bevels' en 'Gods wil des besluits' had gehouden. Dit om de tekst "*God, onze Heiland, die wil, dat alle mensen behouden worden en tot erkenning der waarheid komen*" (1 Timotheus 2:3,4)⁴ in calvinistische zin bij te buigen. Terwijl hij vroeger leerde dat het hier om Gods verlangen gaat. Gods verlangen naar het behoud van de mensen. Op dezelfde manier waarop Jezus verlangde naar het behoud van de inwoners van Jeruzalem: "*Jeruzalem, ... hoe dikwijls heb Ik uw kinderen willen vergaderen, gelijk een hen haar kuikens onder haar vleugels vergadert, en gij hebt niet gewild.*" (Mattheus 23:37).

Een preek in de plaatselijke baptistengemeente

Het tweede gaat over één van mijn vrienden. Naast zijn werk als leraar is hij al vele jaren actief in evangelisatie. Zolang ik hem ken, komen er regelmatig mensen tot geloof. De laatste jaren zijn er geregeld asielzoekers met een moslim achtergrond tot geloof gekomen. Die hebben zich laten dopen en hebben zich bij een gemeente hebben gevoegd. Ongeveer een half jaar geleden kwam hij geschokt bij me. Hij had de zondagsdienst van de plaatselijke

---

³ Het decretum horribili. Het verschrikkelijk besluit, het horror besluit. Zo noemde Calvijn, in zijn institutie (boek III, hoofdstuk 23, punt 7) Gods besluit om vele mensen soeverein voor te bestemmen voor een eeuwig verblijf in de plaats der pijniging (de hel). Waar ze dan ook onvermijdelijk naar toe gaan. Zie hoofdstuk 8. (Speciaal 8.4.2)

⁴ Deze tekst, 1 Timotheus 2:4, wordt uitgebreid besproken in hoofdstuk 5.

baptistengemeente bezocht. En daar had iemand gepreekt die verkondigde dat Jezus niet voor alle mensen is gestorven, alleen voor de uitverkorenen. En dat God niet van alle mensen houdt. Mijn vriend zei: "als dat waar is dan verkondig ik al meer dan veertig jaar het verkeerde evangelie". Het haalt de bodem onder mijn evangelisatie werk vandaan.

Het uitnodigen van een spreker

Een derde voorbeeld. Een groep evangelische mensen was staande gebleven te midden van alle stormen die de laatste twintig jaar over de evangelische wereld zijn heengegaan. Ze waren niet meegegaan met de doelgericht leven golf en ook niet met andere golven. Uit zorg over de ontspringen in de evangelische beweging hebben ze elkaar opgezocht, om elkaar te versterken en anderen terug te roepen naar de goede weg. Een van hun initiatieven bestaat uit het organiseren van studiedagen voor toerusting en opbouw. Daar zochten ze een spreker voor. En ze overwogen om iemand uit te nodigen, waarvan ik weet dat ook deze persoon overgegaan is naar het calvinisme, terwijl ze dat zelf niet doorhadden.

Een Bijbelverhaal

In een onafhankelijke baptistengemeente werd een maandelijkse Bijbelstudie verzorgd door een leider van de vijf sola baptisten. Dat is een Nederlandse organisatie van nieuwe calvinisten, die vanuit evangelische achtergrond over gegaan zijn naar het vijfpunts calvinisme. De leiding van die gemeente had geen idee wie ze binnen hadden gehaald. Ze dachten dat het een evangelische bijbelleraar was, terwijl het een vijfpunts calvinist is.

In Nederland heeft een groep tot het calvinisme "bekeerde" baptisten een organisatie opgericht die als doel heeft het uitdragen van het calvinisme in kringen van de baptisten. Ze noemen zich de "Vijf Sola Baptisten"⁵. Dat is een misleidende naam, eerlijker zou zijn geweest als ze zich de "Vijf Dordtse Leerregels Baptisten" hadden genoemd. Want dat is waar ze voor staan. Voor zover ik weet zijn alle Nederlandse baptistengemeenten gesticht door het werk van niet-calvinistische gelovigen. Zo is bijvoorbeeld ook de plaatselijke

---

⁵ Sola betekent alleen. De vijf sola's zijn: alleen de Bijbel, alleen genade, alleen geloof, alleen Christus, alleen God de eer. De eerste drie zijn de drie sola's van de Reformatie. Alleen de bijbel, dat wil zeggen, wat we geloven moeten we alleen op de Bijbel baseren. Alleen genade, dat wil zeggen, we kunnen de hemel niet verdienen door goede werken te doen, het eeuwig leven is een gift. Alleen geloof, het enige wat je moet doen om behouden te worden is je vertrouwen op Jezus stellen. Deze drie werden door de christelijke gereformeerde professor Wisse de drie grondzuilen van de Reformatie genoemd. Het 'alleen de bijbel' is het formele beginsel en het 'alleen genade' en 'alleen geloof' het materiële beginsel. De vijf sola baptisten hebben er nog twee sola's aan toegevoegd. Het eerste is het alleen Christus. Dat betekent dat Jezus de enige weg tot God is en de enige middelaar tussen God en mensen. En als tweede hebben ze het "alleen God de eer" toegevoegd. Dat betekent dat God de enige is die eer ontvangt. Je zou denken dat wij daar, als evangelische gelovigen achter kunnen staan. Maar er zitten enkele adders onder het gras. Het calvinisme heeft een geheel eigen opvatting van genade. Die wordt besproken in bijlage G. Behouden worden uit genade betekent in hun ogen dat het behoud een geheel eenzijdig werk van God is. Een vrije keuze voor God komt er niet aan te pas. God kiest willekeurig iemand uit en roept hem onwederstandelijk. Hij buigt de wil om en geeft het geloof. Daar denken calvinisten aan, als ze het over genade hebben. Het alleen door geloof hebben ze ook ondermijnd. Het behoud, bij calvinisten, is door de wedergeboorte die God op soevereine wijze in iemand bewerkt, waarna die persoon het geloof ontvangt als een gave. Het is niet iets wat hijzelf doet. In het alleen God de eer zit ook een calvinistische adder onder het gras. Ook dit verwijst in het calvinistische denken naar het eenzijdige Godswerk. Alleen dan, als het behoud een volledig eenzijdig Godswerk is, ontvangt volgens hen God alleen de eer. Als een mens zelf zou kunnen kiezen, dan krijgt voor het besef van de calvinisten God niet de volledige eer. Zie bijlage F.

baptistengemeente in mijn woonplaats ontstaan. En nu komen de "vijf sola baptisten" de gemeenten vertellen dat ze verkeerd zitten, dat ze calvinisten moeten worden.

Het nieuwe calvinisme dringt in Nederland vooral door, door de invloed van John Piper, John MacArthur en Paul Washer. Organisaties als Heartcry spelen daarbij ook een belangrijke rol. Heartcry heeft bijvoorbeeld Paul Washer naar Nederland gehaald. Die heeft vele evangelische gelovigen en leiders verleidt tot een overgang naar het calvinisme. Op de site van Heartcry staat prominent linken naar video boodschappen van John Piper en Paul Washer. Piper is de invloedrijkste leider van het nieuwe calvinisme.

Het nieuwe calvinisme vormt een ernstige bedreiging voor de laatste restanten van de traditionele evangelische beweging. Mensen die de stormen van de voorbije twee decennia hebben doorstaan, vallen nu toch omdat ze verleid worden door het calvinisme. Ze weten niet wat ze doen. Ze hebben geen idee waar ze zich aan overgeven. En wat uiteindelijk de gevolgen zullen zijn. (Zie bijlage H met een overzicht van de schadelijke gevolgen van het calvinisme.) Net als alle valse leer werkt ook het calvinisme als een zuurdesem. Het kost tijd voordat de calvinistische leer het gehele denken en de praktijk heeft doorzuurd. Mijn oudvoorganger klonk in zijn preek waarin hij de vijf punten van het calvinisme uitdroeg op bepaalde momenten nog evangelisch. Maar dat zal met de tijd slijten, naar de mate waarin hij het calvinisme werkelijk innerlijk begrijpt en integreert in zijn denken. Zoals je water en olie niet kunt mengen, zo kun je evangelisch en vijfpunscalvinisme niet met elkaar mengen. Of het ene wint of het andere.

Het is niet voor niets dat calvinistische leiders als Paul Washer telkens weer op felle wijze het hart van de evangelische boodschap aanvallen. Ze beschuldigen de evangelische gelovigen onder meer van easy believism, decisionism en onepayerism. Voor uitleg, zie bijlage D.

De overgebleven evangelische gelovigen worden verleid door "het calvinisme met het mooie gezicht". Ook de Vijf Sola Baptisten beweren rustig dat God alle mensen liefheeft en dat Gods aanbod van genade aan alle mensen welgemeend is. Ze praten erg weinig over het verschil tussen de algemene roeping en de onwederstandelijke roeping, want dat zou evangelische mensen te veel laten schrikken en dat is niet de bedoeling. Soms heb ik het vermoeden dat ze zelf het calvinisme maar half begrepen hebben.

(6) Is het dan zo ernstig?

Misschien stelt iemand de vraag: Wat is er nou zo ernstig aan, als je van evangelisch calvinistisch wordt?

Het antwoord op die vraag is dat het calvinisme grote negatieve gevolgen heeft als het leerstellige systeem echt innerlijk wordt aanvaard en naar de mate waarin het doorwerkt in het denken en de praktijk. Gevolgen voor het karakter van God, het evangelie, geloofs zekerheid en andere zaken. Zie bijlage H.

Het vijfpunscalvinisme is een vijand van de evangelische beweging. Dat blijkt uit het feit dat vertegenwoordigers van het nieuwe calvinisme op felle wijze belangrijke delen van de kern van de evangelische leer en praktijk aanvallen. In bijlage D worden een aantal van die aanvallen besproken.